

'Jeg var fremmed ...'

- om kirkens ansvar for flygtninge

Leder

'Jeg var fremmed, og I tog imod mig'

ROBERT BLADT
FORSTANDER PÅ BØRKOP HØJSKOLE

Bibelen er fuld af beretninger om mennesker, der flygter fra sult. Tænk på Josefs brødre eller No'omi, Ruths svigermor. Israelitterne lever i perioder i dommertiden som internt fordrevne, og senere bliver de sendt på ufrivillig folkevandring. Patriarken Jakob, Jeroboam og Jesus er eksempler på personligt forfulgte, som i vore dage ville have fået asyl i kraft af flygtningekonventionen.

De flygtningestrømme og folkevandringer, vi oplever nu, er som et ekko af det værste fra Bibelens beretninger om syndens hærgen i verden. De minder os om, hvad der sker, når Guds gode skaberordninger bryder sammen på grund af vores griskhed, ondskab og udnyttelse af naturen og hinanden.

Som kristne og kirke er vi fredens ambassadører. Syndens magt er brudt ved Jesu korsdød og opstandelse. Det betyder, at vi repræsenterer håbet om en bedre verden, når denne forgår. Det betyder også, at vi har pligt til at

kæmpe for en mere retfærdig verden, mens den består.

Flygtningestrømme og migration er komplekse og vanskelige problemstillinger, som kun kan løses eller afbødes på samfundsniveau. Den aktuelle situation illustrerer derfor, hvor vigtigt det er, at kristne er villige til at tjene Gud som politikere, embedsmænd og ledere i humanitære organisationer.

Migration vil også berøre mange på et personligt niveau. Det fører let til berøringsangst, frygt og had. Som 'Bogens folk' har vi imidlertid forbilleder, der lærer os en anden attitude i mødet med den fremmede. Boas, der giver Ruth særbehandling. Den barmhjertige samaritaner, der selv var fremmed og dog viste omsorg for sin fjende. Og det største eksempel: Vi var fremmede over for Gud, men han tog imod os. Derfor må vi spørge, hvordan vi kan tage imod den fremmede.

MF-bladet

Menighedsfakultetet
Katrinebjergvej 75, 8200 Århus N
Tlf. 8616 6300 - Fax 8616 6860 -
Reg.nr. 3409 kontonr. 8177600
mf@teologi.dk - www.teologi.dk
Fakultetsleder: Thomas Bjerg Mikkelsen
Sekretariatsleder: Walthert Plauborg Hansen

September 2016 - 46. årgang Oplag: 6500

Ændringer vedr. abonnement - ring venligst 86 16 63 00

TRYK

Øko-Tryk Skjern

GRAFISK DESIGN

Graphic Care

MF-bladet

udkommer i marts, juni, september
og december.

REDAKTION

(mfbladet@teologi.dk)
Fakultetsleder Thomas Bjerg Mikkelsen
Journalist Simon Thidemann
Stud. theol. Jesper Risbjerg Kristensen
Stud. theol. Anette Kørner Lomborg
Landssekretær Nils Andersen (ansvarshavende)

Forside:

Maleri af Elisa Tolstrup Andersen:

'Future kids' 2016 www.iconstudio.dk

MF udbyder ny efteruddannelse

MF lancerer et nyt akademisk overbygningsprogram i kirke og teologi for præster, kristendomsundervisere, ansatte i de kirkelige organisationer, diakoner, sognemedhjælpere og andre, der formidler kristen tro og teologi i kirke, samfund og skole.

THOMAS BJERG MIKKELSEN
FAKULTETSLEDER

MF udbyder denne nye efteruddannelse, fordi kirken har brug for reflekterende praktikere, der besidder viden, indsigt og holdning. Undervisningen er erfaringsbåren og gennemføres på masterniveau. De enkelte fag giver mulighed for at opnå ny viden, uddybe egne erfaringer i samspil med andre og arbejde selvstændigt med et specifikt fokusområde fra eget arbejdsfelt.

Tværfaglighed som styrke

Overalt i samfundet stilles der krav om at kunne indgå i et værdiskabende samarbejde med mennesker uden for ens eget fagområde. Det gælder også inden for det kirkelige arbejde, hvor meget afhænger af, at mennesker forstår at arbejde sammen på tværs af faggrænser.

Ved at bringe de forskellige faggrupper sammen til en fælles efteruddannelse, håber vi

at kunne styrke den tværfaglige indsats. En oplagt mulighed er derfor også, at man tilmelder sig uddannelsen sammen med en kollega eller en anden lokal samarbejdsperson.

For at blive optaget på uddannelsen skal man have gennemført en lang eller mellem-lang videregående uddannelse på niveau med minimum en professionsbachelor.

Indhold og opbygning

Uddannelsen består af fire fag, som kan tages enkeltvis eller i et samlet forløb:

- **Sjælesorg** (foråret 2017) ved Leif Andersen, lektor i praktisk teologi og Dan Månsson, cand.theol. med en pastoral-klinisk sjælesorgsuddannelse
- **Luthers reformatoriske anliggende** (efteråret 2017) ved Asger Chr. Højlund, professor i dogmatik og Jesper Bacher, cand.theol. og sognepræst
- **Menighedens liv og vækst/kirkekundskab** (foråret 2018) ved Kurt E. Larsen, professor

i kirkehistorie og Morten Hørning Jensen, lektor i Ny Testamente

- **Arkæologisk og historisk baggrundsbelysning af prædikentekster** (efteråret 2018) ved Morten Hørning Jensen, lektor i Ny Testamente og Ole Andersen, cand.theol. og generalsekretær for Ordet og Israel

Uddannelsen er mulig at gennemføre, selv om man arbejder på fuld tid. Hvert fag indebærer fem undervisningsdage a seks lektioner og et læsepensum på 800-900 sider. Eksamen består af en akademisk opgave, som bedømmes med ekstern censur. Hvert fag svarer til 10 ECTS-point.

Da der er tale om en privat uddannelse, giver den ikke adgang til et videre studie på et offentligt universitet. Prisen per fag kommer til at ligge i den lave ende i forhold til tilsvarende uddannelser (8.900 kr. per fag).

Flere oplysninger om uddannelsen fås hos studiekeordinator Brian Hansen, 7356 1248 eller findes på www.teologi.dk/efteruddannelse

GÆSTFRIHED ER FREMMEKÆRLIGHED I PRAKSIS

Om kirkens ansvar og respons på flygtningesituationen

NIELS NYMANN ERIKSEN
SOGNE- OG INDVANDRERPRÆST

Ordet gæstfrihed bærer i vores kulturkreds på en historie af borgerlig selskabelighed, hvor et hjem åbner sig for mennesker, som det i forvejen er knyttet til med standsmæssige, venskabelige eller familiemæssige bånd. Men Ordbog over det danske Sprog fortæller, at ordet egentlig henviser til en person, som er borte fra det sted, hvor han eller hun hører til. Altså en fremmed. Ordet gæst er også sproghistorisk forbundet med det latinske ord 'hostis', fjende. Engang var det at vise gæstfrihed altså en modig handling, som magthaverne så på med bekymring, fordi man lukkede et menneske ind i fællesskabet, som egentlig ikke hørte til der. Det græske ord for gæstfrihed gør pointen endnu tydeligere: 'philoxenia' betyder bogstavelig talt 'kærlighed til den fremmede'.

I kirkens historie har begrebet spillet en vigtig rolle i denne revolutionære forstand, det var netop dem, som

Den store mængde af mennesker på flugt i Europa er en vanskelig udfordring for europæiske politikere. Store dele af befolkningerne gribes af ængstelse, og mange føler, at de fremmede truer vores frihed, velfærd og demokrati. Nationalistiske kræfter har vind i sejlene, og der bygges nye hegn og mure både konkret og mentalt. Der kan siges meget om den kristne kirkes ansvar for mennesker på flugt. Sognepræst Niels Nymann Eriksen ved Apostelkirken i København har stor erfaring med kirkeligt arbejde for flygtninge og betoner i denne artikel værdien af at vise gæstfrihed.

var sat udenfor, som var anderledes eller blot ukendte, som kirken tog imod. Denne tidlige kristne praksis byggede ikke blot på en bevidsthed om at være forpligtet; der var også knyttet et løfte til udøvelsen af gæstfrihed, som særligt den østlige kirke har været meget bevidst om: 'ved at være gæstfrie har nogle uden selv at vide det haft engle som gæster' (Heb. 13, 2).

Bibelske eksempler

Dette vers bygger på en række bibelske beretninger om mennesker, der åbnede deres hjem og sind for en fremmed, og hvor det efterfølgende viste sig, at det var Herren selv, som havde besøgt dem i skikkelse af en fremmed. Tænk fx på beretningen om de tre mænd, som kommer forbi Mamres Ege i middagsheden og bliver inviteret indenfor af Abraham; eller den om Lot, som insisterer på, at de to fremmede, som ankommer til Sodom den følgende aften, skal tage med ham hjem. EL-

ler Emmausvandrerne, som får følgeskab af en ukendt mand, og som åbner deres hjerter for den fremmede. Jesus sammenfatter selv denne sammenhæng, når han i talen om verdensdommen siger: 'Jeg var fremmed, og I tog imod mig'.

Lakmusprøve på næstekærlighed

Hvorfor har mødet med den fremmede en sådan åndelig vægt? En fremmed er et menneske, vi ikke kender. Når vi betegner et menneske som fremmed, angiver vi ikke et kendetegn, men en mangel på kendetegn. At udvise gæstfrihed er at åbne sig for et andet menneske uden forudgående udvælgelsesprocedure. Normalt er det sådan, at vi først lærer et menneske at kende, og når vi har fået en forståelse for, hvem vi har med at gøre, så kan man evt. knytte bånd, opbygge venskab osv. Men gæstfrihed levner ikke mulighed for disse indledende udvælgelsesprocedurer. For den fremmede er jo netop en, man ikke kender og ikke har 'begrebet'; han er endnu ikke lagt ind under forstandens imperialistiske herredømme, men er udenforstående. Til den fremmede må vi forholde os i uvidenhed og vise tillid udelukkende i kraft af, at denne anden også er et menneske og dermed har del i det store mysterium, at vi er skabt i Guds billede. På denne måde bliver gæstfrihed i den oprindelige betydning af ordet en lakmusprøve for næstekærlighed.

Gud som den fremmede

Tanken om, at Gud kommer til mennesker i skikkelse af en fremmed, er ikke enestående for kristendommen. Det gamle græske heltekvad 'Odysseen' rummer en række eksempler på, hvordan guderne

Andrei Rublev: Angels at Mamre (Holy Trinity)

For den fremmede er jo netop en, man ikke kender og ikke har 'begrebet'; han er endnu ikke lagt ind under forstandens imperialistiske herredømme, men er udenforstående.

GÆSTFRIHED ER FREMMEKÆRLIGHED I PRAKSIS

(fortsat ...)

APOSTELKIRKEN – EN GÆSTFRI KIRKE

Apostelkirken i København forsøger at vise Kristi kærlighed til fremmede ved at udøve gæstfrihed. Det indebærer blandt andet oversættelse af gudstjenester til engelsk og farsi, afholdelse af særlige engelsksprogede gudstjenester, dåbsundervisning, weekendindlogering af asylansøgere, fodboldkampe mm. Med afsæt i en studieorlov udfolder sognepræst Niels Nymann Eriksen i denne artikel betydningen af at møde fremmede med gæstfrihed.

prøver menneskers oprigtighed ved at komme til dem i fremmed skikkelse. Og da Odysseus selv kommer til sit hjem efter tyve års udlændighed og finder det belejret af fremmede magter, kommer han i skikkelse af en ukendt tigger. Gudernes konge, Zeus, var gæstfrihedens repræsentant. Men der er en forskel: Hvor fremmedheden i den græske mytologi er en forklædning, der tjener som en test på menneskers oprigtighed, er det i Biblen et udtryk for Guds reelle fremmedhed over for mennesket.

Det er fordi mennesket er blevet fremmedgjort over for Gud, at Gud må give sig til kende i skikkelse af en fremmed. Den kærlighed, som Gud elsker sit menneske med, er derfor ikke længere blot en forælders kærlighed til sit lille barn, men en kærlighed, som forudsætter en adskillelse. Som Paulus skriver i Romerbrevet: 'Gud viser sin kærlighed til os ved, at Kristus døde for os, mens vi endnu var syndere... For mens vi endnu var hans fjender, blev vi forliget med Gud'. At udøve gæstfrihed afspejler den form for kærlighed, hvormed Gud elsker sin skabning.

Et godt hegn har åbninger

Vi kan altså betragte Guds kærlighed til os som en form for gæstfrihed (philoxenia), som vi, der tror på ham, er kaldede til at praktisere i forhold til de mennesker, vi deler jorden med. Begrebet 'gæst' forudsætter jo, at der er en grænse mellem min verden og den verden, som repræsenteres af det menneske, som bydes indenfor. Grænsen er der altså og ophæves ikke, men den over-skrides i gæstfriheden. En gæstfri verden er ikke en verden uden fremmede, hvor alle er brødre og søstre, men

en verden med grænser, der kan gennembrydes. Det gamle engelske ordsprog, at 'gode hegn skaber gode naboer', er kun rigtigt, hvis det forudsættes, at hegnet har åbninger.

En af Æsops fabler fortæller om en vild hest, der græsser i en lysning i skoven, da en hjort dukker op og begynder at spise af græsset. Hesten bliver vred, men kan ikke få hjorten til at forsvinde. Til sidst må hesten søge hjælp hos en bonde, som beredvilligt sætter et hegn op omkring hesten. Det holder nok hjorten ude, men spærrer samtidig hesten inde. Det er grænsens indre logik, at de mure, vi rejser for at holde andre ude og sikre egen tryghed, før eller siden vil vise sig at være fængselsmure, der holder os ude fra det frie liv.

Gæstfrihed i det nære

Gæstfrihed indeholder et kald til at arbejde for, at det samfund og de fællesskaber, vi er en del af, drager porøse grænser omkring sig. Gæstfrihed i denne forstand er ikke nødvendigvis aktivistisk, selv om den i åndelig forstand er revolutionær. Den forudsætter ikke, at man er en særlig ekstrovert person. Det handler i virkeligheden ikke først og fremmest om at opsøge fremmede, men om at give rum for det fremmede også i vore nære relationer. Det at give et andet menneske sit ja til livslangt følgeskab kan således være en handling i gæstfrihed. At få et barn er en stor øvelse i gæstfrihed. Den, der kan sætte sig ved siden af en ukendt person i bussen uden at dømme ham, er nået langt i gæstfrihed. Selv den mest stilfærdige menneskelige tilværelse rummer således mulighed for at udøve gæstfrihed. ■

Christoffer Grøndahl Svinth Olesen ny MF-præst i Timring, Vildbjerg, Nøvling og Tiphede fra 1. august

Efter kandidatstudium på Aarhus Universitet og et halvt år på Pastoralseminariet er endnu en af vore bachelorstuderende, Christoffer Grøndahl Svinth Olesen blevet ordineret. Det skete 10. juni i Viborg Domkirke. Christoffer får andre MF-præster som kolleger og bosatte sig sammen med sin familie i Timring Præstegård i begyndelsen af august.

Anders Pradsgaard Møberg ny sognepræst i Christianskirken i Aarhus

MF-teologen Anders Pradsgaard Møberg har siden 2013 sammen med sin familie været udsendt af Promissio som missionær i Addis Ababa. Anders blev indsat i Christianskirken den 19. juni og vil fungere som præst her frem til 31. august, hvorefter han vender tilbage til Etiopien og fortsætter som missionær i Addis Ababa frem til 1. juli 2017. Derefter vender han og familien hjem og bosætter sig i Aarhus, og Anders genoptager sit nye arbejde som sognepræst i Christianskirken. Se i øvrigt Anders' artikel om sit arbejde med mission på side 12-13.

Alister McGrath forelæser om videnskab og tro 15.-16.9.2016

En af verdens førende apologeter, professor Alister McGrath fra University of Oxford, kommer til Aarhus og forelæser om forholdet mellem videnskab og tro.

- Torsdag den 15. september kl. 19.30 holder han følgende to forelæsninger: 'Science, God and Faith'. Richard Dawkins versus C.S. Lewis on the Meaning of Life' og 'Conflict or Mutual Enrichment. Reflections on the relationship between Science and Faith'.
- Fredag den 16. september holder han temadag kl.8.15-14.00, hvor han gennem fire forelæsninger uddyber relationen mellem videnskab og tro. Se mere omtale på www.teologi.dk og www.apologetik.dk

Kom til basar på MF lørdag den 17. september

Hvis du vil gøre et godt fund og samtidig støtte MF, så kom til MF-basar lørdag den 17. september kl.10-14. I samarbejde med d'IN Genbrug i Tilst sælger vi en lang række kvalitetsting til fornuftige priser. Hvis du selv har kvalitetsting liggende, som du ikke bruger, kan du donere dem til MF. I ugen den 12.-16. september kan du efter aftale med husinspektør Henning Møgaard aflevere dine effekter på MF. Henning træffes på tlf. 2681 1059 eller hm@teologi.dk

Studiepraktik den 26.-28.10.2016

Hvis du går med overvejelser om at studere teologi på MF eller blot ønsker at få et indblik i studiehverdagen her, kan du melde dig til studiepraktik den 26.-28. oktober. Her følger du den mest relevante undervisning på et af vore to hold bachelorstuderende, møder studerende og lærere og bliver du med vore faciliteter. Tilmelding og flere oplysninger hos studiekoordinator, Brian Hansen på bkh@teologi.dk eller 7356 1248.

TORVETs Højskole den 19.-22. september

TORVETs Højskole holdes igen på Virksund Kursuscenter ved naturskønne Hjarbæk Fjord nordvest for Viborg. Temaet er i år: 'Livet på kanten', og fra MF medvirker professor Peter V. Legarth, der fortæller om sin livs- og troskrise i forbindelse med livstruende sygdom. Se program på www.teologi.dk

Flygtninge fornyer folkekirken

I en sognekirke, hvor man næsten aldrig har haft besøg af en flygtning før, sidder der pludselig 20-30 flygtninge hver søndag. De ønsker at være med i det kristne fællesskab i kirken, komme til fællesspisning i løbet af ugen og efterspørger dåbsundervisning, så de hurtigst muligt kan blive døbt og tilhøre Jesus.

DANIEL ETTRUP LARSEN
STIFTSPRÆST FOR FOLKEKIRKENS
TVÆRKULTURELLE CENTER
I RIBE STIFT

Det er ikke kun et enkelt sted, at scenariet med flygtninge, som deltager i gudstjenester og kirkelige aktiviteter, udspiller sig i 2016. Flere kirker med MF-præster, der har arbejdet i årevis på kirkens liv og vækst, har pludselig fået en helt ny opgave, hvor unge mennesker, særligt iranere, er kommet fra det nærliggende asylcenter og har efterspurgt dåb. Det er en kæmpe opgave for en lokal menighed pludselig at byde så mange nye ind i fællesskabet. Samtidig har mange oplevet det som en stor gave og en fornyelse i deres kristne fællesskab, og mange flere danskere i menighederne er blevet engagerede i de nye opgaver.

Ny efterspørgsel på dåb

Den nye udvikling sker også i sogne, hvor man gennem en årrække helst ikke har brugt ordet mission. Nu er der opstået et behov, som man ikke kan overse. Før sommerferien var tre andre præster og jeg kaldt til møde med biskoppen i Ribe. Vi drøftede helt konkret, hvordan vi kan imødekomme det behov for undervisning i grundlæggende kristendom, som er opstået flere og flere steder i stiftet. Hvordan med tolkning, hvilke materialer er tilgængelige eller skal tilpasses til det nye

LIDT OM DANIEL ETTRUP LARSEN

Siden 2013 medlem af MF's repræsentantskab
Siden 2012 stiftspræst for Folkekirken Tværkulturelle Center i Ribe Stift (se ftc-ribestift.dk)
- herunder ressourcepræst for asylcentre
2005-2012: Tværkulturel Konsulent på landsplan for Indre Mission
2005: Vikar på Børkop Højskole og studerende på pastoralseminariet
1997-2004: Teologistuderende på Aarhus Universitet og Menighedsfakultetet

behov? En af præsterne satte ord på forundringen over det nye, som er ved at ske. 'Havde I for et år siden sagt, at vi ville sidde her og diskutere, hvordan vi som kirke kan sørge for, at alle de mennesker, der ønsker det, kan blive døbt, så ville jeg have sagt, at det er løgn'.

Wahid fandt friheden i Kristus

Wahid er en af dem, jeg har fulgt tæt gennem halv andet år, og han er klar i mælet, når han beskriver, hvorfor han er blevet kristen. Han understreger, som mange andre nydøbte, friheden som kristen, som en meget vigtig ting. Wahid sætter fokus på noget, som vi måske tager for givet og har glemt vigtigheden af. Han har oplevet, hvordan islam er med til at binde mennesker, hvordan nogle muslimske lande, grupper eller familier er med til at låse mennesker fast. Han oplever friheden som kristen og fortæller begejstret om det til os, der har været kristne i mange år, men også til sin muslimske familie og sine venner. Han oplevede friheden ved tro på Je-

sus, før han vidste, om han skulle sendes tilbage til sit hjemland, hvor man ikke accepterer konvertitter.

Gud skaber fornyelse

Det er ikke kun sognekirker, men også valgmenigheder, frimenigheder og kirkelige organisationer, der oplever denne efterspørgsel. Som kristne må vi samarbejde om den store opgave, vi står overfor. Det er Gud, der skaber vækst i kirken, hvor og hvornår han vil. Jeg håber, vi som kristne er klar til at tage opgaverne op, når Gud lægger dem hen til os. Vi får lige nu lov at opleve et hjørne af den vækst af kristne med iransk baggrund, som foregår rundt omkring i verden. Måske bruger Gud dette til at skabe fornyelse i kirken i Danmark? Først bagefter ved vi, om det, der sker nu, medfører en decideret vækkelse i vores gamle folkekirke, så kulturkristne bliver inspireret af de nydøbtes engagement og får en længsel efter en tættere relation til Jesus.

Der er også udfordringer. Mange asylansøgere flyttes rundt mellem asylcentrene. Nogle får dåbsundervisning i en kirke, døbes i en anden kirke nær det center, de flyttes til. Til sidst kommer de til en kommune, hvor de ingen kontakter har til kirken. Så dette er ikke kun en opgave for de menigheder, som har et asylcenter i nærheden.

Kunsten at favne de nye flygtninge

Personlige relationer er et nøgleord. Hvilken aktivitet, vi lige vælger eller har mulighed for, er mindre vigtigt. Det vigtigste er, at det man inviterer til, er med til at skabe relationer mellem kristne lokalt og de nye kristne, muslimer eller andre, der flytter til. Jeg vil blot nævne nogle ideer, som vi har prøvet af i Esbjerg og andre byer, hvor Folkekirkens Tværkulturelle Center har fået lov at komme med ideer: 'Middag på Tværs', 'International Mandeklub', 'Kvinder møder Kvinder', sprogcafé, lektiehjælp, børneklub, hvor nydanske børn inviteres med, bibelstudiegruppe på dansk, engelsk eller farsi, fælles gudstjeneste med kirkefrokost bagefter eller spændende udenlandsk mad, kontakt med det lokale asylcenter og tværkulturel kristen sommertej.

I 2015 oplevede vi en fordobling af kirker i Ribe Stift med en tværkulturel aktivitet. Det samme er sikkert sket andre steder. Jeg håber, at rigtig mange vil være med i

det lange seje træk med at skabe relationer. Jeg håber også, at de nydøbte forbliver i troen trods deres svære situation som nye i Danmark eller som afviste, der er på vej til at blive sendt hjem.

Nydøbte har brug for opbakning

Det er et stort ansvar, der er lagt hen til lokale kirker i de sogne, hvor de nydøbte slår sig ned. De nye kristne har brug for opbakning, menneskelig omsorg, kristent fælleskab og relevante kirkelige aktiviteter, hvor de føler sig velkomne. Vi står som kirke med en stor opgave, der kan få mange til at overveje, hvorfor vi egentlig er kirke på det lokale sted, hvor vi nu engang er placeret. Jeg håber, at de nye kristnes tilstedeværelse vil udfordre vores forståelse af at være kirke, så vi målretter nogle aktiviteter mod, at nye let kan komme med. Når en kirke pludselig får den gave, som to eller 30 nydanske aktive kirkegængere er, må den prioritere særlige tiltag som fx oversættelse af bibelundervisningen, etablering af et spisefællesskab og oprettelse af kontaktfamilier. Mit helt store håb for kirken er, at nydanskere i menighederne må være med til at synliggøre et behov for, at kirken i det hele taget bliver mere målrettet i at række ud til mennesker, som kun sjældent eller aldrig kommer i kirken. Jeg håber, at de nye kristne må blive en integreret del af menighederne rundt omkring, og at de må komme til at bidrage med de evner og nådegaver og den begejstring over troen, som de har fået. ■

Foto: Tværkulturelt Center (TKC)

Sådan hjælper du en flygtning

Hvem er alle de flygtninge, vi ser i nyhederne og i Netto? De har sikkert hver deres historie og problemer – men det har jeg jo også. Og desuden: Hvad skulle jeg kunne gøre for dem?

JOHANE ETTRUP LARSEN

Tlf. 2494 6749, johane@ikcenter.dk
Tværkulturel medarbejder i Indre Mission, Aarhus
Bachelor i teologi fra MF 2015

Foto ved Vibeke Ettrup Larsen, Esbjerg

Sidste forår sad jeg med næsen dybt begravet i bøger om islam, kultur- og religionsmøder og mission blandt muslimer. Jeg fik nemlig lov at skrive mit bachelorprojekt fra MF om blandt andet formidling af treenighedslæren til muslimer, og min fordybelsestid omkring islam og arabisk kultur har gjort det lettere for mig at forstå en muslimsk tankegang.

Nu har jeg arbejdet et år i den 'virkelige' verden blandt 'rigtige' mennesker i Internationalt Kristent Center, IKC, i Aarhus og prøvet min teologiske og kulturelle viden af. Jeg møder folk fra hele verden hver dag og får lov til at høre deres historier, glæder og bekymringer.

Nu sidder du måske og tænker: 'Ja, ja, du kan jo sagtens! Det er dit arbejde, men jeg møder hverken flygtninge eller indvandrere på mit studie eller arbejde, så hvad skulle jeg kunne gøre?'

Her kommer syv gode råd:

1

Bed Det har aldrig været meningen, at vi skulle klare det selv. Mission er Guds mission, og kærligheden kommer fra Ham. Så bed Ham vise hvad din rolle skal være. Bed om kærlighed til flygtningene og om vejledning, visdom og mod til at gøre noget ved det.

2

Ring til mig og hør, hvad der allerede sker i dit lokalområde. Måske er der noget, du kan koble dig på, så du ikke selv skal opfinde den dybe tallerken.

3

Undersøg hvad islam egentlig er. Kurt Christensens bog: 'Lydighed eller lovsang' kan varmt anbefales. Her kan du både få et hurtigt overblik over det vigtigste i islam og dykke ned i de emner, du har lyst til, uden nødvendigvis at læse den fra ende til anden.

4

'80 percent of success is **showing up**' (Woody Allen), så vær *tilgængelig* dér, hvor flygtningene er. Jesus mødte ofte mennesker lige der, hvor de var – geografisk og i livet. Du møder højst sandsynligt ingen flygtninge hjemme i din stue, så opsøg steder, hvor muligheden findes. Og bare vær til stede.

5

Spring ud i det! Du behøver bestemt ikke være ekspert i hverken kultur eller sprog for at gøre en forskel i et andet menneskes liv. Hvis du kom til et nyt land, ville du så ikke hellere bydes velkommen med uforståelige gloser af et hjertevarmt menneske, som virkelig så dig og så dig som ligeværdig, end at blive ignoreret af alle, fordi de ikke vidste, hvilken tilgang der var bedst?

6

Åben munden At mødes som mennesker og som ligeværdige er utrolig vigtigt. Punktum! Men det må omvendt ikke blive en sovepude for ikke at åbne munden og fortælle, at Jesus er den eneste vej til Gud. Hvis du var muslim, hvordan ville du så opdage, at Bibelens Gud er en anden – og den sande – Gud, hvis der aldrig kom en modig kristen og fortalte det?

7

Og **inviter** frimodigt med til arrangementer. Mange af flygtningene er faktisk kristne, og selv muslimer kan ofte bedre forholde sig til kristne end til ateister. Så inviter ind i jeres fællesskab og løft opgaven sammen. Sammen med hinanden og i afhængighed af Gud!

Etiopiere flytter til byerne, og m

Overalt i verden finder der i disse år en massiv urbanisering sted. Landbefolkninger flytter til byerne, hvor mulighederne for at finde uddannelse og arbejde og øget velstand er større end på landet. Det stiller nye krav til international mission. Mekane Yesus Kirken i Etiopien har ansat MF-teologen Anders Møberg til at arbejde med urbane unge i hovedstaden Addis Ababa. Her giver Anders et indblik i dette missionsarbejde i den hurtigst voksende og største lutherske kirke i verden.

KANDIDATER I ARBEJDSTØJET

MF-teologen, Anders Møberg, blev i 2013 udsendt af Promissio til at hjælpe Mekane Yesus Kirken i Etiopien med at nå unge i de voksende storbyer med evangeliet. Han er således en af de teologer fra MF, der er engageret i international mission. Her giver Anders i artikelserien 'Kandidater i arbejdstøjet' et levende indblik i sit arbejde.

ANDERS MØBERG
PROMISSIO-MISSIONÆR I ETIOPIEN

På vej ud af byen ser vi blikskurene eller *månehusene*. Selv vores børn taler om det, når de sidder på bagsædet af Land Cruiseren. Månehuse fordi de bliver bygget, når månen er oppe, og ingen ser det. Nyligt ankomne tilflyttere køber jorden direkte fra landmanden og bygger uden papirer, altså ulovligt, et blikstur til at bo i. Sådan vokser millionbyen Addis Ababa i Etiopien, hvor vores familie bor. Med en årlig økonomisk vækst på 7-8 % skyder utallige højhuse op i de mere centrale dele af byen, og nye industriområder vokser frem ved de store indfaldsveje til millionbyen. I disse *nyurbaniserede* områder er der endnu ikke kirker, moskéer, skoler, børnehaver eller lokal administration.

Fra land til by

I 2035 vil 50 % af befolkningerne i Afrika syd for Sahara bo i byerne siger beregningerne fra *Unhabitat*, en enhed under FN som arbejder med urbanisering. I skærende modsætning til denne forventning siger tallene om Afrikas Horn, hvor Etiopien ligger, at det er den mindst urbaniserede region i verden, og at 80 % af den etiopiske befolkning bor på landet. Det betyder, at der i den næste 20-30 årige periode vil ske et kæmpe skifte fra land til by.

Kursskifte i missionsarbejdet

Mekane Yesus Kirken er den største lutherske kirke i verden med over 7½ millioner medlemmer og 8000 menigheder. 50 af disse menigheder findes inden for Addis Ababas bygrænse og resten mestendels i det vestlige eller sydlige Etiopien. Vækkelsen med grobund i Mekane Yesus Kirken har altså haft enorm betydning på landet, men ikke i storbyen. Den store udfordring for Mekane Yesus Kirken netop nu er derfor, hvordan kir-

missionen forsøger at følge med

Det er blevet til et pilotprojekt støttet af Promissio, hvor synoden udruster menigheder til at påbegynde *homechurches* og *outreaches* i de nyurbaniserede områder i Addis Ababa

ken kan skifte kurs og fokusere på mission i storbyerne. Samtidig er der et skifte i levevilkår for de medlemmer af Mekane Yesus Kirken, som allerede bor i byen. De er ved at blive *middelklasse* og med det følger middelklassens tilgang til kirke, mission og livet i Kristus – det bliver ofte en smule mere tilbagelænet.

Evangelisation i storbyen

I 2012 fik jeg et kald fra Mekane Yesus Kirken til at arbejde med urbane unge i Addis Ababa med specifikt fokus på de unges udfordringer ved skiftet fra land til by. Vi landede i Addis Ababa januar 2013. Vores fire børn går på international skole og min kone, Tine, er oversygeplejerske på et nyopstartet sygehus. I begyndelsen var mit fokus mest de unge og ungdomsarbejdet, og det er det stadig, men samtidig er vægten i mit arbejde tippet over imod spørgsmålet om, hvordan kirken responderer på de udfordringer, der følger med, når storbyen vokser med enorm fart. I samarbejde med en nyopstartet urban synode (stift) i Addis Ababa blev jeg udfordret på at formulere et urbant projekt med fokus på

evangelisation i storbyen. Det er blevet til et pilotprojekt støttet af Promissio, hvor synoden udruster menigheder til at påbegynde *homechurches* og *outreaches* i de nyurbaniserede områder i Addis Ababa. På landet ser vi pt., hvordan Gud velsigner og får sådanne tiltag til at vokse til egentlige selvstændige menigheder. Vil vi også se det i Addis? – det er vores store spørgsmål. Min opgave er at være konsulent på projektet, støtte og udruste evangelister og være med i refleksionen over, hvilke fysiske og åndelige behov kirken skal forsøge at svare på der, hvor den vinder frem.

Til rådighed for Gud

Se, en sådan lang beskrivelse lyder jo vældig interessant, og projektet må da bestemt blive til glæde og nytte. Det håber vi på og beder om. Jeg kunne også have beskrevet 4-5 andre områder, som jeg har arbejdet med i de sidste par år, hvor tingene på ingen måde er kommet ud af starthullerne, og hvor frustrationen hos mig og mine etiopiske kollegaer bestemt har været til at tage at føle på. Som missionær mener jeg, at min opgave er at stå til rådighed for Gud og mennesker og altid arbejde på at skabe relationer og være til stede. Dette urbane projekt er vokset ud af *relationsarbejde* og en stadig samtale og refleksion over kirkens indsats. Jeg ved ikke, om dette projekt om et år kan lægges til de ting, jeg har rørt ved, der i dag står helt stille, men i Addis og i Promissio håber og beder vi om, at evangeliet må nå *the new urban tribes of Ethiopia*. De har sådan brug for det.

RYGTET SIGER

... at regnbuen ender
på Djursland

Der er guld for enden af regnbuen!

Vi sætter spor hos den enkelte teenager – ikke "bare" som skole, men som mennesker og i fællesskab! Se dét er personligt guld, der skal opleves nu og her, og tages med videre i livet! Derfor siger vi kægt og oprigtigt #dufårguldmedhjem

Oplev mere på
djurslands.dk

Israel – for hele familien	16.10. - 23.10.
Israel – klassisk rundrejse	16.10. - 23.10.
Israel – med nye øjne	23.10. - 30.10.
Israel – med Bibelen i bibelens land	28.10. - 6.11.
Israel – spændende rundrejse	10.11. - 20.11.

Kontakt os på
7592 2022 eller
fxr@felixrejser.dk

Reparation af
alle bilmærker

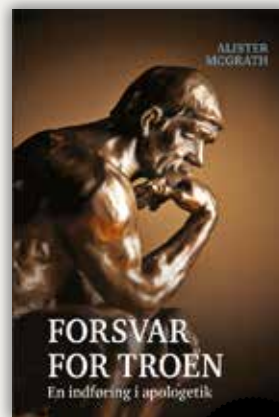
Lindholm Auto

Thistedvej 121
9400 Nørresundby
v. Morten Warncke Olesen
Tlf. 98 17 04 00

ALISTER MCGRATH

Forsvar for troen

En indføring i apologetik

192 sider
199,95 kr.

»Alister McGrath er kendt for at kunne formidle stor faglig viden på en lettilgængelig måde. »Forsvar for troen« er ingen undtagelse. Her får læseren en klar, indsigtfuld og praktisk anvendelig indføring i kristen apologetik.«

Kurt Christensen,
Professor dr.theol. og
leder af Center for
Kristen Apologetik

Bestil på forlagetkolon.dk

Forlaget Kolon udgiver bøger med relevans for det teologiske fagmiljø og for kirke, skole og samfund.

Lohse | LogosMedia | Credo | Fokal | Kolon | Refleks
Forlagsgruppen Lohse · 75 93 44 55 · info@kolon.dk

Vækst og fornyelse i Liv og parforhold

Gunhild Aen Madsen
Individuel-, par og familierapeut MPF
Terapeutiske samtaler i
Bramming, Århus og Aalborg

Tlf: 4036 8459
gunhild@barak.dk
www.barak.dk

LÆGERNE AXELSEN & FAUSHOLT

Vestre Strandalle 56
8240 Risskov
Tlf. 8617 7674

VI STIKKER
LIDT DYBERE

MFs ØKONOMI

WALTHER PLAUMBORG HANSEN
SEKRETARIATSLEDER

tlf. 8616 6300
wph@teologi.dk

Trofast opbakning hjalp MF godt i mål

Stor tak for rundhåndet støtte til Menighedsfakultetet (MF) gennem hele året og ikke mindst ved den overvældende slutspurt frem til regnskabsafslutningen den 30. juni. Vi er meget glade for, at vi ikke blot nåede

indsamlingsmålet, men også får et overskud. Tak til både Gud og MF's venner for imponerende trofasthed! Det eksakte overskud kender vi ikke i skrivende stund, men vi glæder os over, at det styrker MF's økonomi.

Ekstra behov de næste tre år

MF står med store økonomiske udfordringer i de kommende tre år, hvor udgifterne vil ligge mere end en halv million kroner højere end nu. Vi forbereder nemlig et generationsskifte i lærerstaben, som medfører ekstraordinære udgifter til uddannelse af en ny generation af undervisere. I 2019 vil udgifterne falde igen.

Vi arbejder derfor på at finde nye veje til at styrke MF's økonomi. Vi vil bl.a. dygtiggøre os i at søge fondsmidler og skabe forretningsmæssige aktiviteter, der kan bidrage væsentligt til MF's samlede økonomi. Den vigtigste og altafgørende indtægtskilde vil dog fortsat være jeres gavebidrag. Uden dem vil MF ikke eksistere.

Opret fast giveraftale via Betalingsservice

Vi vil som følge af de ekstra udgifter de næste tre år opfordre alle læsere af MF-bladet til at støtte MF gennem en fastgiveraftale via Betalingsservice. Se det vedlagte brev eller læs mere her: www.teologi.dk/bliv-fastgiver.

Derfor støtter vi MF

Min mand og jeg har udvalgt MF som et vigtigt sted at give fast. Vi vil gerne være med til at fremtidssikre gode prædikanter, talere, missionærer osv., så kristendommen bliver formidlet sandt. Det gavner både os selv og vore medkristne, men er også essentielt for, at andre finder Gud. Samtidig rækker vores penge længere på faste ordninger end ved nogle mønter hist og pist.

Benna Fredsgaard Merrild,
Aarhus

Jeg støtter MF, fordi det er vigtigt. MF gør et enormt stykke arbejde i at uddanne og udruste fremtidens teologer og præster. Menighederne har i den grad brug for kloge og troende teologer, som kan opmuntre og udruste de enkelte medlemmer i den situation, Gud har sat dem i. Derfor støtter jeg MF.

Filip Fyhn, Grindsted

Sådan kan du støtte

Benyt en af nedenstående muligheder eller se flere på www.teologi.dk/stot

Dankort
www.teologi.dk/dankort

MobilePay
Til nr. 21 52 10 44
Skriv dit navn og adresse i meddelelsesfeltet

Netbank
Overførsel til:
reg.nr. 3409 kontonr. 8177600.

KALENDER

Her kan du se en oversigt over MF-arrangementer. Velkommen til at deltage.

AUGUST

31.	Semesterindledningsforelæsning ved Peter Søes kl.15.00: 'Gudbilledlighed og synd på én gang? Et input fra Tertullian'
31.	Sponsorløb kl.17-18

SEPTEMBER

15.	Alister McGrath: 'Videnskab og tro' kl.19.30-22.00 i Christianskirken, Frederikshaldgade 15, 8200 Aarhus N
16.	Alister McGrath: 'Videnskab og tro' kl.8.15-14.00 på MF
17.	MF-basar kl.10-14 på MF
19.-22.	TORVETs Højskole på Virksund Kursuscenter
24.	Repræsentantskabsmøde

OKTOBER

3.	CKA-foredrag ved Peter Skovby Jørgensen kl.19.30
10.	CKA-foredrag ved Julius Sebastian Bang Holst kl.19.30
24.	CKA-foredrag ved Emil Børtj Nielsen kl.19.30
29.-30.	Kirkeweekend i Nordvestjylland for 2015-holdet
31.	CKA-foredrag ved Jørgen Paakjær Moeslund kl.19.30

NOVEMBER

11.	Spotlights kl.19-23
-----	---------------------

DECEMBER

15.	Afskedsforelæsning ved Peter V. Legarth kl.14.00
15.	Afskedsreception for Peter V. Legarth kl.15.00

Dorthea Nedergaard
 Begravelsesforretning
 for Silkeborg og omegn
 Christian 8.s Vej 41, Silkeborg
8681 6411
www.dnbegravelse.dk

Lone Dalsgaard

**Psykoterapi
& supervision
af ledere**
mail@lonedalsgaard.dk
www.lonedalsgaard.dk
 Mob. 22 32 24 73

Jørgen Jørgensen
**NÅDEGAVER
I BRUG**
 Om nådegavernes praktiske brug
 til fælles gavn i menigheden
 320 s. indb. 249,95 kr.

www.prorex.dk · tlf 7456 3343

Bestil MF-bladet

SMS "MF-bladet" til 21521044.